

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
tasviriy san'at fani o'qituvchisi
_____ *ning*

20__-20__-o'quv yili 5-sinflar uchun
“MUSAVVIR” NOMLI

TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

<i>Nº</i>	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
<i>1.</i>							
<i>2.</i>							
<i>3.</i>							
<i>4.</i>							
<i>5.</i>							
<i>6.</i>							
<i>7.</i>							
<i>8.</i>							
<i>9.</i>							
<i>10.</i>							
<i>11.</i>							
<i>12.</i>							
<i>13.</i>							
<i>14.</i>							

15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

20__-20__-o‘quv yili uchun tasviriy san‘at fanidan

“Musavvir” nomli to‘garagining

ISH REJASI

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Nazariy soat	Mashg‘ulot o‘tkazish muddati	Mashg‘ulot o‘tkazilgan sana
1	Tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari haqida suhbat	1		
2	Qalam bilan turli chiziqlar(shtrix)lar bilat tasviriy obrazlar yaratish	1		
3	Qalam bilan turli chiziqlar(shtrix)lar bilat tasviriy obrazlar yaratish	1		
4	Oq va qora rang turlarda grafik rasm ishlash	1		
5	Xotirjam,o‘ychan holatlarni ifodalovchi manzarani tasvirlash	1		
6	Hajm-haykaltaroshlik asosi. Odam haykalini yasash	1		
7	Oydin tundagi yoki quyoshning botishi paytidagi daraxtni tasvirlash	1		
8	Rangtasvir xususiyatlari	1		
9	Rangtasvir xususiyatlari	1		
10	Rangtasvir va grafikada manzara	1		
11	Rangtasvir va grafikada manzara	1		
12	Tabiatning obrazli manzarasini ishlash	1		
13	“Sharqona shahar” ijodiy ish	1		
14	Tasviriy san‘atda animalistik janr	1		
15	Men yoqtirgan hayvon mavzusida rasm ishlash	1		
16	«Qish manzarasi» mavzusida rasm ishlash	1		
17	Yangi yil mavzusida devoriy gazeta eskizini ishlash	1		
18	Rangtasvirda natyurmort janrida yaratilgan asarlarni badiiy	1		
19	Milliy idishlardan tuzilgan mavzuli natyurmort	1		
20	Milliy idishlardan tuzilgan mavzuli natyurmort (2-3 ta buyum)ni rangtasvirda ishlash	1		
21	Rang –tuslari jihatidan qarama –qarshi (kantrast) buyumlardan tashkil topgan natyurmortni grafik usulda ishlash	1		
22	Xotiradan natyurmort kompozitsiyasini ishlash	1		
23	Tabiat manzarasi fonida natyurmort ishlash	1		
24	Badiiy bezak grafikasi	1		
25	8 - Mart bayramiga devoriy gazeta ishlash	1		
26	Navro‘z bayramiga bag‘ishlangan kompozitsiya ishlash	1		
27	Tasviriy san‘atda portret janri. portret janrida ishlangan asarlarni badiiy idrok etish	1		
28	”Men sevgan qahramon” mavzusida portret ishlash	1		
29	”Men sevgan qahramon” mavzusida portret ishlash	1		
30	Plastilin yoki loydan xarakterli kayfiyatdagi portret ishlash	1		
31	«Adabiy asar qahramoni» mavzusida portret – illyustrasiya ishlash	1		
32	Rangtasvir yoki grafik usulda portret ishlash	1		
33	Rangtasvir yoki grafik usulda portret ishlash	1		
34	Yil davomida bajarilgan ishlarning yakuni	1		

MMIBDO‘: _____

To‘garak rahbari: _____

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

MAVZU: TASVIRIY SAN’ATNING IFODAVIY VOSITALARI HAQIDA SUHBAT

Darsning turi: Idrok etish.

Darsning maqsadi:

a) ta’limiy maqsadi: tasviriy san’at ifoda vositalari haqida bilimga ega bo‘lish. (chizik, rang, dog‘, loy; va boshqalar).

b) tarbiyaviy maqsadi: O‘quvchilarning estetik zavq olishini, dizayn san’ati, loyihalash, zavqlanish, badiiylikni oshirish;

v) rivojlantiruvchi maksadi: tasviriy san’at ifoda vositalari va tasvirlashga kunikmalar hosil qilish.

Tasvir bosqichlari ketma-ketligini to‘g‘ri bajarish kompetensiyasi: naturaning shakli, hajmi, tuzilishini kuzata oladi, amaliy ishda tasvirlay oladi.

Darsning jihozi:

a) O‘qituvchi uchun: O‘quvchilar ishidan namuna; mayda dekorativ haykalchalar, chiziq turlariga oid ko‘rsatmali qo‘rol, A.Dyurer, A. Matiss, T.Muhammadiyev, R.Choriyev va boshqalarning qalam tasvir asarlari reproduksiyalari, nayumortlar, I.Levitan, N.Karaxan «Oltin kuz» asarlari, Z. Inog‘omov «Choyga» va boshqa asarlar reproduksiyasi.

b) O‘quvchilar uchun: Rasm daftar, qalam, o‘chirg‘ich, yozuv daftari, toza latta.

Darsning rejasi.

Tashkiliy qism. 2-3 daqiqa.

Yangi dars bayoni 20-25 daqiqa.

O‘quvchilar bilan suhbat 10-15 daqiqa.

Test yechish. 5-daqiqa.

Uyga vazifa. 3-daqiqa.

Darsning borishida o‘quvchilarni bilan salomlashib, darsni tashkiliy qismini bajarib hamma o‘quvchilarning diqqatini o‘qituvchi o‘ziga qaratadi. O‘zini tasviriy san’at fanidan dars berishi haqida qisqacha aytib tanishib olinadi. Tasviriy san’atning nihoyatda kerakligi to‘g‘risida, olamni bilishda, har bir soha kishilari chizishni bilishi kerakligi, boshlang‘ichda qisman o‘rganganligi qiziqarli qilib bayon qilinadi. Har bir soat dars uchun o‘quvchilarning o‘zidan foydalanilsa yaxshiroq bo‘ladi.

Yangi dars mazmuni:

Mavzu: Tasviriy san’atning ifoda vositalari, haqida suhbat. (Reproduksiyalarni taxlil etish).

Tasviriy san’at fani bilan boshlang‘ich sinfda yaxshi tanishib kelgansizlar. Shu vaqtlarda tasviriy san’at, amaliy bezak san’ati, badiiy qo‘rish-yasash va dizayn san’ati haqida qisqacha ma’lumot bo‘lgan edi. Shuningdek, kompozisiya, chiziqlar, dog‘lar, ranglar, hajm, shakl, fazo, faktura to‘g‘risida ham ma’lum tushunchaga egasiz.

Mana endi ularni qayta yodga tushurgan holda asarlarni chuqurroq o‘rganamiz. Xushtak o‘yinchoq.)

Xalq amaliy san’atining bir turi dekorativ bezak san’ati ustasi Hamro Raximova, A.O.Muxtorovning hajmli asarlari, tuyalar, buzoqlar, qo‘shlar va boshqalar. Qarang! Kichkina, ko‘lcha ushlsa bo‘lsada u hajmli ekanini, og‘irlikka ega ekanligini, loydan yasalganini yaxshi bilamiz. Bu xalq uyinchoqlari kabi yasalgan haykaltaroshlik namunalari turli buyoqlar bilan bezatilgan. O‘tgan yilgi 5-sinf o‘quvchilari yasagan mana bu tasviriy san’at asarlari ham shunday yaratilgan. Oddiy loy, plastilin, yog‘och materiallardan hajmli qilib yasalgan. Bilamizki, haykaltaroshlik buyust, dumaloq haykal, relyeflar, monumental haykal, dekarativ haykalga bo‘linadi.

Bunday asarlarni yasashda rasm chizishni bilish katta yordam beradi. Mana bu qalamda chizilgan rasmlar ham oddiy chiziqlardan iborat. Lekin, chiziqning qalin, bosiq yoki yengil shrixlar bilan soya, yorug‘ joylarni ajratib ishlanishi uning shaklini bildiradi.

Har bir narsani chizganda albatta chiziqlar aniq ko‘rinib turadi. Chetkisi ya‘ni, gabarit chiziq, shtrix chiziq, turli qalamlarda ishlanadi. Rassomi Salvador Dalining asari namunasiga qarang. Suratlarining fotoga olinib ko‘paytirilgan nus‘hasini reproduksiya deyiladi.

Rassom Ro‘zi Choriyevning «Kelin» deb nomlangan asarini kuring! Chiziq'larga e‘tibor bering! Chiziq'larni tasvirdagi obrazlarga mazmun, ma‘no beradi.

Sodikbek Afshor so‘zi: «Qalamini boshqa birov tarashlab bergan qalamkashdan hеч narsa kutib bo‘lmaydi» - degan edi. Siz ham hamma ish qurollaringini albatta o‘zingiz tayyorlab olishni bilishingiz lozim.

Endi suratlarini kuzatib o‘z fikrlaringizni bayon eting!

Mazmunini aytib bering!

Gapirganda avvalo asarning joylashuvi, kompozitsiyasi, orqa, o‘rta va oldi rejasi chiziq'larda qanday aks ettirilgan?

Perspektivada nimalarni ko‘rib turibsiz?

Rassom bu surat bilan nima demoqchi?

Sizga asar yoqadimi? va hakoza savollar berish mumkin.

O‘quvchilar chizgan natyurmort ishlaridan ko‘rsatib, I. Mashrapov, Laylo Salimjonova, Yusuf Yelizarov, Z.Kavalevskayalarning natyurmort asarlari reproduksiyasi nomoyish etiladi. Ulardagi doglar, ritmi ya‘ni, takrorlanishlar tushuntirilib beriladi. Ranglangan rassom asarlari, o‘quvchilarning ishlari nomoyish etilib, «Oltin kuz», «Soy», «Kuzda» kabi mavzularda rasm chizish mumkinligi aytib beriladi.

Rassomlar asarlari mavzusini xayotning, tabiatning o‘zidan oladi. Shuning uchun ham ular juda go‘zal va chiroyli, mazmunli chiqadi.

O‘zingiz qarab kuring mana bu suratlarining barchasida rassom oddiy qalam bilan qanday ajoyib rasmlar ishlagan. Har bir rasmning bajarilishida tarli qalam, rang, qog‘ozlar ishlatilgan.

Mana shu rasm ishlash vositalari bo‘lib hisoblanadi. Shuningdek rasm ishlaganda har qanday rassom avvalo tabiatni, obrazni juda ko‘p vaqtlar kuzatadi va xomaki rasmlarni ishlaydi. Shu orqali rasm chizish sirlarini bilib oladi.

Qalamda, ranglarda va boshqa materiallar vositasida bajarilgan rasmlarni o‘rganish bilan biz ham rasm chizish sirlarini bilib olamiz. Qarab ko‘ring mana bu rassomning qalam tasvir suratida qanday kurinishlar aks ettirilgan. Hatto rangli surat kabi ta‘sir kuchiga ega. Rassom asarlari haqida gaplarni tugatgandan keyin o‘quvchilarning ham fikrlarini surab bilib olish mumkin bo‘ladi.

Uyga vazifa qilib turli qalamlar yordamida rasmlar chizib mashq qilib kelishlari va rassomlar chizgan rasmlardan yig‘ib olib kelishlarishlari topshiriladi.

Sana: “ ” 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

MAVZU: Qalam bilan turli chiziqlar(shtrix)lar bilan tasviriy obrazlar yaratish.

Dars maqsadi:

a)Ta’limiy-O‘quvchilarga oddiy qalam orqali tasviriy san’atda turli asarlari yaratilishi va ularning ijod mahsuli haqida bilim berish.

B)Tarbiyaviy-Rassomlarning qalamtasvirida yaratgan asarlaridan zavqlanish va estetik didlarini tarbiyalash.

s)Rivojlantiruvchi-Tasviriy san’atning qalamda bajarilgan ishlarni va rassomlar ishini tahlil qila olish,turli chiziq va shtrixlar vositasi bilan ishlash ko‘nikmalarini oshira borish.

Tasvir bosqichlari ketma-ketligini to‘g‘ri bajarish kompetensiyasi: naturaning shakli, hajmi, tuzilishini kuzata oladi, amaliy ishda tasvirlay oladi.

Dars jihozi: Tasviriy san’at turlariga mos ko‘rgazmalar,fotolavhalar,slydlar va rassom uchun kerakli asbob va materiallardan namunalar.Qalamtasvirida bajarilgan ishlardan namunalar.

Dars turi: Yangi tushuncha berish va ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish.

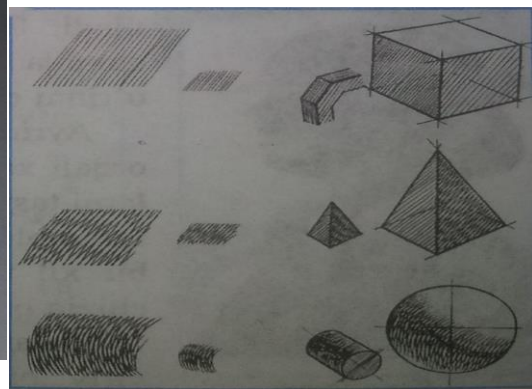
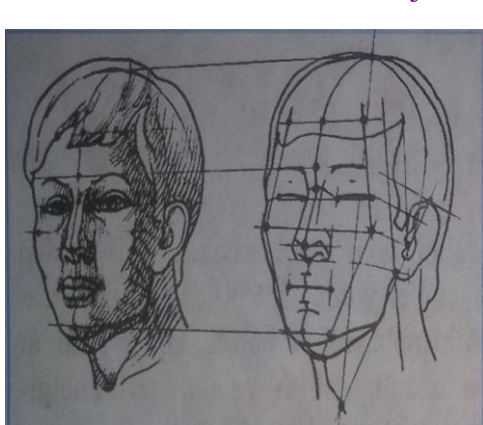
Dars metodi: Ananaviy amaliy dars.

Darsning borishi:

1.Tashkiliy qism; O‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlab jurnalga qayd qilish, darsga tayyorliklarini tekshirish.

2. O‘tilganlarni takrorlash; Savol- javob usuli,didaktik materiallar orqali,bahs-munozara orqali takrorlab olinadi.-Rassomlar nimalar bilan ishlaydilar?-Ifoda vositalariga qaysi va qanday asboblari kiradi?-Narsaning shaklini qalamda ko‘rsatish tartibini ayting?

3. Yangi mavzuni tushuntirish;O‘quvchilarga tasviriy san’atning boshqa san’at turlaridan o‘ziga xos farqi,uning bir necha turlarga bo‘linishi ya’ni rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, me’morchilik, amaliy bezak va dizayn san’at turlari haqida qisqacha ma’lumotlar beriladi.Ko‘rgazmali qurollar orqali rassomlarning qalamtasvir ishlari namoyish etilib, tahlil etiladi.Ayniqsa qalamtasvir turida ijod qilayotgan rassomlar qanday ifoda vositalaridan unumli foydalanishlari haqida batafsil to‘xtalib, kengroq tushuncha beriladi .Qalamdan tashqari turli shtrixlar kabi ish texnikasidan foydalanishlari aytiladi.O‘quvchilarning tushunmagan savollariga javob berib boriladi, ularning estetik dunyoqarashlarini o‘stirib boriladi.Asarni tahlil etish usullari misollar bilan tushuntiriladi.Doskada bir nechta tasvirlar orqali shtrixlash ya’ni tusli tasvirlash amalda bajarib ko‘rsatiladi.

4.Yangi mavzuni mustahkamlash; Bunda o‘quvchilarga didaktik tarqatmali materiallardan foydalanib, ulardan tasviriy san’atning qaysi turlari aks ettirilganligi haqida so‘raladi,bu rasmlarni tahlil etib berishlari aytiladi.Mustahkamlash uchun qalam bilan ishlash jarayoni haqida so‘ralgandan so‘ng, o‘quvchilar amaliy ishga jalb qilinadi “Kim chaqqon” metodik o‘yinlardan foydalanish ham yaxshi samara beradi.

5.O‘quvchilarni baholash;Bunda faol qatnashgan o‘quvchilar baholanadi,Qo‘yilgan ballar izohlab beriladi.Namunali ishlar ko‘rsatiladi va tahlil qilinadi.

6.Uyga vazifa berish; Rassomlar ijodidan reproduksiyalar,fotosuratlar yug‘ish,turli texnikada ijodiy ishlarni bajarib kelish.Qalamda turli shtrixlar yordamida tasviriy shakillar chizib kelish.

MAVZU: Qalam bilan turli chiziqlar(shtrix)lar bilat tasviriy obrazlar yaratish.

Dars maqsadi:

a)Ta’limiy-O‘quvchilarga oddiy qalam orqali tasviriy san’atda turli asarlari yaratilishi va ularning ijod mahsuli haqida bilim berish.

B)Tarbiyaviy-Rassomlarning qalamtasvirda yaratgan asarlaridan zavqlanish va estetik didlarini tarbiyalash.

s)Rivojlantiruvchi-Tasviriy san’atning qalamda bajargan ishlarni va rassomlar ishini tahlil qila olish,turli chiziq va shtrixlar vositasi bilan ishlash ko‘nikmalarini oshira borish.

Tasvir bosqichlari ketma-ketligini to‘g‘ri bajarish kompetensiyasi: naturaning shakli, hajmi, tuzilishini kuzata oladi, amaliy ishda tasvirlay oladi.

Dars jihozi: Tasviriy san’at turlariga mos ko‘rgazmalar,fotolavhalar,slyaydlar va rassom uchun kerakli asbob va materiallardan namunalar.Qalamtasvirda bajarilgan ishlardan namunalar.

Dars turi: Yangi tushuncha berish va ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish.

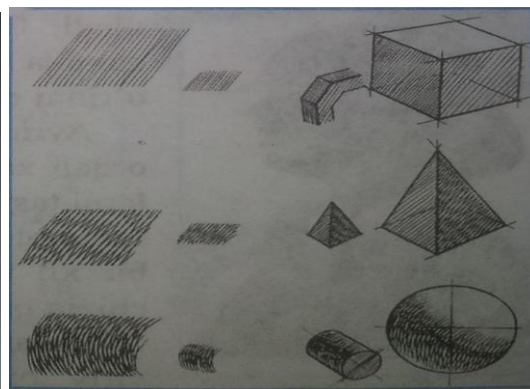
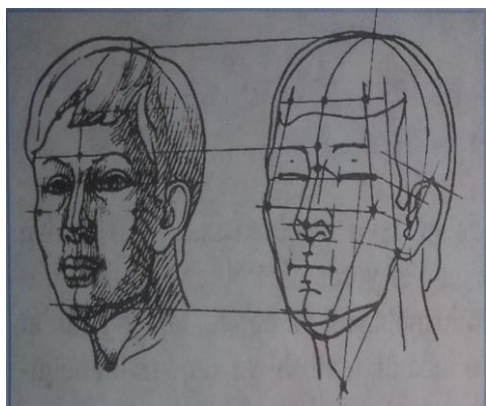
Dars metodi: Ananaviy amaliy dars.

Darsning borishi:

1.Tashkiliy qism; O‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlab jurnalga qayd qilish, darsga tayyorliklarini tekshirish.

2. O‘tilganlarni takrorlash; Savol- javob usuli,didaktik materiallar orqali,bahs-munozara orqali takrorlab olinadi.-Rassomlar nimalar bilan ishlaydilar?-Ifoda vositalariga qaysi va qanday asboblir kiradi?-Narsaning shaklini qalamda ko‘rsatish tartibini ayting?

3. Yangi mavzuni tushuntirish;O‘quvchilarga tasviriy san’atning boshqa san’at turlaridan o‘ziga xos farqi,uning bir necha turlarga bo‘linishi ya’ni rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, me’morchilik, amaliy bezak va dizayn san’at turlari haqida qisqacha ma’lumotlar beriladi.Ko‘rgazmali qurollar orqali rassomlarning qalamtasvir ishlari namoyish etilib, tahlil etiladi.Ayniqsa qalamtasvir turida ijod qilayotgan rassomlar qanday ifoda vositalaridan unumli foydalanishlari haqida batafsil to‘xtalib, kengroq tushuncha beriladi .Qalamdan tashqari turli shtrixlar kabi ish texnikasidan foydalanishlari aytiladi.O‘quvchlarning tushunmagan savollariga javob berib boriladi, ularning estetik dunyoqarashlarini o‘stirib boriladi.Asarni tahlil etish usullari misollar bilan tushuntiriladi.Doskada bir nechta tasvirlar orqali shtrixlash ya’ni tusli tasvirlash amalda bajarib

ko‘rsatiladi.

4.Yangi mavzuni mustahkamlash; Bunda o‘quvchilarga didaktik tarqatmali materiallardan foydalanib, ulardan tasviriy san’atning qaysi turlari aks ettirilganligi haqida so‘raladi,bu rasmlarni tahlil etib berishlari aytiladi.Mustahkamlash uchun qalam bilan ishlash jarayoni haqida so‘ralgandan so‘ng, o‘quvchilar amaliy ishga jalb qilinadi “Kim chaqqon” metodik o‘yinlardan foydalanish ham yaxshi samara beradi.

5.O‘quvchilarni baholash;Bunda faol qatnashgan o‘quvchilar baholanadi,Qo‘yilgan ballar izohlab beriladi.Namunali ishlar ko‘rsatiladi va tahlil qilinadi.

6.Uyga vazifa berish; Rassomlar ijodidan reproduksiyalar,fotosuratlar yug‘ish,turli texnikada ijodiy ishlarni bajarib kelish.Qalamda turli shtrixlar yordamida tasviriy shakillar chizib kelish.

vab-saytimiz: Zokirjon.com

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi. Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

Tasviriy san'at fanidan 5-sinf o'quvchilarga 34 soatli to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

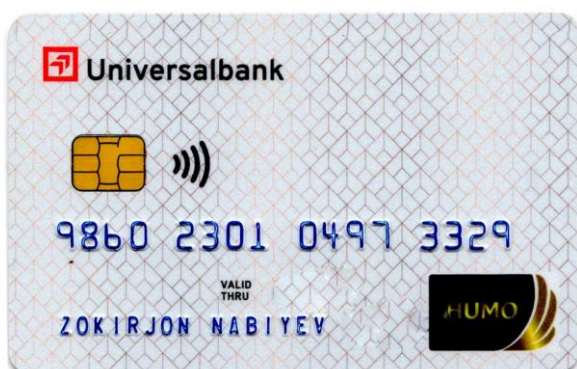
Narxi: 15 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To'liq holda olganingizdan so'ng:
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali vab-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.